

GOVOR TUŽIOCA ZA RATNE ZLOČINE VLADIMIRA VUKČEVIĆA

Evropski parlament, mart 2009

Vaše ekscelencije, uvažene dame i gospodo,

Ukazana mi je velika čast što kao srpski tužilac za ratne zločine imam priliku da danas govorim pred vama, uvažanim poslanicima Evropskog parlamenta. Duboko sam svestan činjenice da je integracija Srbije i Zapadnog Balkana u Evropsku uniju tema kojoj poklanjate stalnu pažnju uprkos globalnoj ekonomskoj krizi i da, u tom kontekstu, pažljivo pratite korake Srbije ne samo na planu konkretne saradnje sa Haškim tribunalom već i na planu njenog suočavanja sa prošlošću. Tome želim da posvetim i početak mog izlaganja.

Proces suočavanja sa istinom o ratnim zločinima uvek je spor i mukotrpan i najčešće, na žalost, inicijalna energija za to suočavanje ne dolazi iz samih društava čiji su pojedinci tokom proteklih ratova i sukoba počinili najozbiljnija kršenja humanitarnog prava, već spolja. Reč je o procesu političkog prevaspitanja koji traje godinama, ali koji, ako se vodi kako treba, daje rezultate. Da bi proces suočavanja bio uspešan i doprineo da se takva zlodela više nikada ne ponove - neophodno je da iza suočavanja u svakom društvu stane vladajuća elita i njena država. Drugim rečima, da preuzimanje odgovornosti i kažnjavanje odgovornih postane autentična državna politika.

Iako je suočena sa mnogostrukim unutrašnjim otporima, tvrdim da to danas jeste autentična državna politika Srbije.

Uveren sam da sve zemlje regiona, sve nacije Zapadnog Balkana, moraju da pronađu način da se iskreno pomire. U centru takvog opredeljenja leži puna saradnja sa Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju. Za Srbiju ne postoji dilema. Mi smo kao država posvećeni pronalaženju, lišavanju slobode i isporučivanju dvojice preostalih haških optuženika koji su još van našeg dometa.

Pomirenje je, istovremeno, cilj po sebi i sredstvo za postizanje nečeg višeg. Cilj je za sebe jer ispravlja iskrivljenu predstavu one druge strane, predstavu koja u izvesnoj meri i dalje ispunjava kulture svih naroda Zapadnog Balkana. Prema toj predstavi „oko za oko“ predstavlja legitiman oblik ponašanja prema susedu u vremenima nezadovoljstva. I tako se već vekovima zatvara tragičan krug nasilja širom Zapadnog Balkana.

Dakle, pomirenje treba da nauči našu decu da i drugi imaju isto toliko prava na život, rad i sreću, kao i mi. Pomirenjem se, takođe, obezbeđuje demokratski moralni okvir. Okvir u kojem treba sagledati zločine pojedinaca koji su lažno delovali u ime njihovih naroda. Reč je o moralnoj obavezi čijim ćemo ispunjenjem jasno pokazati da smo iznutra prihvatili vrednosti Evrope kojoj težimo. Jer pomirenje znači da se govori istina, neulepšana, faktografska, stravična istina o događajima koji se ne smeju nikada ponoviti na našem kontinetu.

Kada je svojevremeno Slobodan Milošević stigao u Sheveningen, prvi demokratski premijer Srbije dr Zoran Đinđić je rekao da je to Srbija učinila, citiram, “zbog naše dece”. Upravo buduće generacije nisu dužne da plaćaju račun koji sami nisu napravili. To je naša obaveza i mi to moramo da završimo. Ne želim da život moje dece bude obeležen likom Ratka Mladića i ostalih.

Iako se stavovi javnosti u prilog saradnje sa Haškim Tribunalom menjaju na bolje, i dalje smo svakodnevno izloženi napadima u medijima, čak i u parlamentu, onih političara koji ne žele da priznaju da je svaki nekažnjeni srpski zločin, zločin prema Srbiji, pre svega. Pokušavaju da nas diskredituju, jer njihovi predstavnici su u Hagu, a oni su akteri one Srbije koja je govorila da su zverstva - ubijanje dece, pucanj u stogodišnju staricu ili pak u trudnicu, silovanje devojčice, čin patriotizma. To je ono što nikada neću prihvatiti i protiv čega ću se kao tužilac, ali i kao čovek, uvek boriti.

Veoma je važno da u tom odgovornom i opasnom poslu, imamo značajnu podršku državne politike, demokratskih, proevropskih političara u Srbiji, ali i brojnih nevladinih organizacija i značajnog dela javnosti koji su onaj jezičak koji preteže na vagi političke volje da se ratni zločini osude, a ratni zločinci privedu pravdi, bez obzira na naciju i veru. Želim da naglasim da su predsednik Srbije Boris Tadić i ministarka pravde Snežana Malović, inače nekada sekretar našeg Tužilaštva, na poziciji zaštite vrednosti koje upravo Tužilaštvo za ratne zločine Srbije propagira od samog početka.

Isti cilj imaju tužioci u Hrvatskoj, u Bosni i Hercegovini i u Crnoj Gori. Zato sa njima zajedno ostvarujemo vrlo kvalitetnu saradnju u regionu koju odlikuju profesionalizam i poverenje. Rezultat je očigledan u predmetima koje radimo zajedno. Ratni zločini koji su se dogodili na teritoriji bivše Jugoslavije imaju svoje žrtve i počinioce, svedoke i tragove van novoutvrđenih granica.

Hteo bih ovaj uvaženi skup da upoznam i sa učinkom Tužilaštva za ratne zločine u brojnim delikatnim predmetima u kojima postupamo. Pokušaću da vas kroz statistiku upoznam bliže sa našim radom:

- Tužilaštvo radi na predmetima koji tretiraju 2.216 žrtava ratnih zločina
- Ukupno smo procesuirali 276 lica za 5 godina
- Pred našim sudovima, bez sudova opšte nadležnosti, optužili smo 91 lice
- 151 lice je pod istragom sa velikom verovatnoćom da će ući u fazu optuženja
- Imamo 6 pravosnažnih presuda za ratne zločine, računajući zločin u Sjeverinu gde sam takođe ja bio tužilac u najdelikatnijem delu postupka, i slučaj Podujevo. U tim predmetima izrečeno je 168 godina zatvora.

- Trenutno je 11 postupaka u fazi glavnog pretresa
- U ovom trenutku prvostepeno je izrečeno više od 229 godina zatvora i u toku je žalbeni postupak
- Ovo tužilaštvo vodi trenutno nekoliko desetina prekrivičnih postupaka.

Tokom pet godina rada, Veće za ratne zločine i Tužilaštvo za ratne zločine, ostvarili su, prema mnogim domaćim i inostranim ocenama, zapažene rezultate. Sa neskrivenim zadovoljstvom pozivam vas da pogledate izveštaje Evropske komisije, OEBS-a, ali i brojnih uglednih nevladinih organizacija. Možda je najveći doprinos pravosudnih institucija Srbije koje procesuiraju ratne zločine bio u tome što su u društvu i javnosti Srbije pokrenuli proces suočavanja sa prošlošću i otvorili perspektivu za jedno novo shvatanje pravde koje će izaći iz okvira nacionalističkog odbacivanja odgovornosti i sklonosti da se pred odgovornošću svojih sunarodnika zatvaraju oči. Činjenica da su Veće i Tužilaštvo za ratne zločine Srbije svojim profesionalnim radom doprineli određenom pomaku u pozitivnom pravcu u shvatanju pravde u Srbiji ne znači da ove pravosudne institucije nisu suočene sa brojnim otporima i problemima koji su različitog karaktera.

Takođe, molim i vas, da nam vašom podrškom date stimulans, preko potrebnog znak da Evropa misli na nas kao ravnopravnog partnera. Nama, koji smo na udaru ekstremizma, nama koji želimo da zaštitimo evropske vrednosti i da postanemo deo Evrope. U protivnom postaćemo lake mete Miloševićevog i ekstremističkog mraka, svih onih koji ne žele Evropu niti njene vrednosti jer se upravo u tom mraku takve spodobе snalaze najbolje.

Uvaženi poslanici,

nadam se da sam ovim izlaganjem uspeo da vam približim rad Veća za ratne zločine i Tužilaštva za ratne zločine Srbije u važnoj misiji koju danas ostvaruju radi omogućavanja Srbiji da nesmetano nastavi svoju integraciju u evropsku porodicu naroda. Svima vama koji ste za to i do sada pokazali interesovanje i pružali podršku ovim našim nastojanjima izražavam najtopliju zahvalnost.

Moji saradnici će vam sada prikazati kratak film PRAVDA U REGIONU koji predstavlja suštinu našeg rada.

Hvala vam na pažnji.